

**2020/2021. tanév
II. korcsoport, 9-10. évfolyam**

Iskola:

Versenyző:

Kép: Thor isten X. századi bronz szobra az Izlandi Nemzeti Múzeumban. In: Britannica Kids, <https://kids.britannica.com/kids/article/Thor/399988>
Utolsó letöltés: 2020.12.16.

Kedves könyvtárakat ismerő tanuló!

Üdvözlünk versenyünkön! Örülünk, hogy nemcsak szereted a könyvtárakat, hanem kíváncsi vagy arra is, milyen az információs műveltség. Vegyél részt velünk ebben az alkotómunkában!

A feladatlapot tollal töltsd ki! Az egész munka során használhatod a teljes könyvtárat és az internetet is.

Kép: Pixabay

A megoldásra _____ perced van.

Most, hogy a Dánia témában kutakodsz, bizonyára számodra is szembeűnő, hogy az elműlt években különösen népszerűek a viking tematikájú könyvek, filmek a populáris kultúrában. Te is bizonyára láttál, olvastál közülük néhányat.

Ezek a művek melegágyai a tévhitek megerősödésének, kialakulásának, terjedésének. De te nem hagyod magad! Tudod, hogy nem szabad mindent elsőre elhinni, a művelt ember utánajár felmerűlő kérdéseinek.

A skandináv istenek, a skandináv mitológia az első, amiben körűlnézel. Ki kivel van? A mellékletben lévő források elemzésével kezd, majd keress továbbiakat!

A következőkben négy részfeladatot kapsz, ami segíti szervezői munkádat.

Munkád kezdetén tekintsd át az összes feladatot, mert az egyes feladatok szükségszerűen összefűggenek!

1.

Karikázd a mellékletben lévő szövegekben a személyneveket/szereplőket, és húzd alá a további tulajdonneveket!

1.		6.	
2.		7.	
3.		8.	
4.		9.	
5.		10.	

2.

Rendszerezd, csoportosítsd a mellékletben lévő 3 forrásban szereplő neveket és kapcsolataikat! Nem szükséges minden nevet, de a többséget, legalább húszat igen. A rendszerezésre választhatsz táblázatot, halmazábrát, fűrtábrát vagy bármilyen más vizuális szervezőt vagy ezek kombinációit.

A jegyzeted, rendszerezésed több szempontot is tartalmazzon! Legyenek köztük a szerepekre, a viszonyokra és az információk megbízhatóságára, egyezésére vagy ellentmondására vonatkozóan látható, levonható következtetések is. Használhatsz az ábrán színeket, egyéb jelöléseket, ahogy egyértelműnek látod. Csak legyen a külső szemlélő számára is érthető!

Figyelj, hogy a megadott forrásokat jegyzeted, ne a meglévő tudásod! De természetesen az értékelés során azt is használhatod!

11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	

3.

Vizsgáld meg a mellékletben megadott forrásokot a hitelesség és relevancia szempontjából!

a) Töltsd ki az alábbi táblázatot a forrásokról néhány, a feladat szempontjából fontos jellemzővel! Ne a konkrét adattal! Pl.: az alkotókhoz ne a neveket írd be, hanem valamilyen, a forráskritika szempontjából fontos jellemzőjüket! Ehhez már használhatsz bármilyen más forrást is.

A szempontokat valószínűleg ismered, de ha bizonytalan vagy, akkor az értelmezésben segítségedre lehet az alábbi kézikönyv *II. Információforrások és IV./11. Forráskiválasztás* c. fejezetei.

Dömsödy Andrea (szerk.): *Információzz! De miért? Kérdések és válaszok az információ és a könyvtárak használatáról.* Kezdők számára. Eger, EKE, URL:

https://www.komplexalapprogram.hu/tankonyv/informaciozz_de_miert_kezdo/ Utolsó letöltés: 2020.12.07.

Figyeld meg jól a hivatkozásokat! Az 1. és a 2. oszlop nem ugyanaz. Az egyik a mű a másik a róla szóló írás.

	① ⑤ Branagh, 2011 és Waititi, 2017	② ④ Thor (2011), 2020 és Thor: Ragnarök, 2020	③ Gaiman, 2017	⑥ Mitológiai..., é.n.
dokumentumtípus az információ-hordozó típusa szerint				
dokumentumtípus életkor szerinti felosztásban				
dokumentumtípus valóságtartalom szerint				
ellenőrzöttség				
alkotók				
kiadó				
terjedelem				
bizonyítékok				
Hol érhető el?				

b) A táblázatban összegyűjtött információk alapján fogalmazd meg 3 mondatban, hogy ezek a források alkalmasak-e, és amennyiben igen, mennyire a skandináv mitológia tudományos alapú megismerésére! Nyilatkozz mind a 4 forrásról, legalább két fenti szempont felhasználásával!

28.	
29.	
30.	
31.	
32.	
33.	
34.	
35.	
36.	
37.	
38.	
39.	
40.	
41.	
42.	
43.	
44.	
45.	
46.	
47.	
48.	
49.	
50.	
51.	
52.	
53.	
54.	
55.	
56.	
57.	
58.	
59.	
60.	
61.	
62.	
63.	
64.	
65.	
66.	
67.	
68.	
69.	
70.	

4.

Jegyzeteid, rendszerezett információid alapján mi az, aminek érdemes/érdekes lehet utánajárni?

a) Fogalmazz meg 2 kérdést, és járj utána legalább 2 forrásban!

Az is előfordulhat, hogy nem találsz megnyugtató választ. A hiba nem biztos, hogy benned van. Ebben az esetben a problémát fogalmazd meg, és tegyél feltételezést az ellentmondás gyökerére! Az ellenőrizhetőség kedvéért pontosan azonosítsd forrásaidat!

b) A 2 forrással kapcsolatban fogalmazz meg egy-egy jellemzést a fenti táblázatban lévő értékelési szempontok segítségével, hogy meggyőző legyél, megfelelőket használtál! A táblázatból legalább 3 szempontot használj!

71.	
72.	
73.	
74.	
75.	
76.	
77.	
78.	
79.	
80.	
81.	
82.	
83.	
84.	
85.	
86.	
87.	
88.	
89.	
90.	
91.	
92.	
93.	
94.	
95.	
96.	
97.	
98.	
99.	
100.	

Köszönjük, hogy részt vettél ebben a munkában! Munkád értékelését várd könyvtárostanárodtól!

Melléklet a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny iskolai fordulójának feladatlapjához 2020/2021, 9-10. évf., iskolai forduló

Marvel Thor filmek

❶ Branagh, Kenneth (rend., 2011): Thor, h.n., Marvel Comics, 115 min.

cselekménytörédek innen:

❷ Thor (film) (2020.09.22.) In: Wikipédia. h.n., k.n., URL: [https://hu.wikipedia.org/wiki/Thor_\(film\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Thor_(film))
Utolsó letöltés: 2020.12.09.

Odin idősebb fia, Thor (Chris Hemsworth) a trónra lépésre készül, apja át akarja adni neki az uralkodást. A ceremóniát megzavarja, hogy jégóriások megpróbálják visszaszerezni az ércládikót. Thor dühében, apja parancsa ellenére néhány társával és testvérével, Lokival Jotunheimbe megy, hogy szembeszálljon a jégóriásokkal, akik azonban túlerőben vannak. Szorult helyzetükből Odin menti meg őket, de mivel akciójuk felborította a kényes fegyverszünetet a két birodalom között, Odin megfosztja Thort isteni erejétől és büntetésből a Földre küldi, ahova Thor egy viharban érkezik meg. Odin Thor fegyverét, a Mjölnir nevű pörölyét is utána hajítja, hogy „aki méltóvá válik rá, az használhassa”.

Loki rájön, hogy ő valójában Laufey, a jégóriások uralkodójának a fia, akit Odin örökbefogadott csecsemőkorában. Elmegy hozzá, és felajánlja neki, hogy ölje meg Odint, mialatt hosszú álomban fekszik. Amikor azonban Laufey le akarja szúrni az alvó királyt, Loki meglövi a jégóriást, majd végez vele.

Thor fegyvertársai nem örülnek, hogy Loki lett a király, ezért elhatározzák, hogy megkeresik Thort, hogy beszéljenek vele. Meggyőzik Heimdallt, a Bifröszt kapu őrzőjét, hogy engedje őket lemenni a Földre.

❸ Waititi, Taika (rend., 2017): Thor: Ragnarök. h.n., Marvel Comics, 130 min.

cselekménytörédek innen:

❹ Thor: Ragnarök. (2020.08.05.) In: Wikipédia. h.n., k.n., URL: https://hu.wikipedia.org/wiki/Thor:_Ragnar%C3%B6k Utolsó letöltés: 2020.12.09.

Otthonába érkezvén Thor meglepődve látja, hogy a Bifröstnek új őre lett: apja, Odin árulással vádolta meg Heimdallt, helyére pedig a feladatra nem éppen alkalmas Skurge-öt rakta be. Még nagyobb meglepetés éri, amikor a palotába megy, hogy leadja az öröknek Surtur koponyáját: apja nagyoló életet él, öccsét, a Thor: Sötét világban meghalt Lokit pedig egy óriási aranszoborral és egy színházi előadással gyászolják. Egy csellel Thor leleplezi, hogy valójában a halálát megjátszott Loki uralkodik Asgardon, apjukat pedig a Földre küldte, egy idősek otthonába.

Hela az Örök Láng segítségével feltámasztja a palota alá temetett harcosokat és óriás farkasát, Fenrist, hogy az

egész világot leigázza – ám addigra a bujkáló Heimdall ellopta a Bifröstöt működtető kardot, ami segítségével egy biztonságos helyre kezdi menekíteni Asgard lakosait.

Asgardban Hela és Skurge egy ember kivégzésével fenyegetőzve kiderítik a lakosoktól, hogy hol rejtőzik Heimdall a többi lakossal. Az egykori őr ezt előre megérzi, ezért a kimenekített asgardiakkal elindulnak a Bifrösthöz, ahol csapdába esnek: egyik oldalon Fenris, másik oldalon az élőhalott harcosok veszik őket körbe. Ekkor érkezik meg Valkűr és Banner a hajóval, ám Valkűr még fegyverekkel sem bír el mindenkivel, ezért Banner kiugrik a hajóból, hogy a zuhanás után Hulkká változva szálljon szembe az óriásfarkassal.

**Melléklet a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny iskolai fordulójának feladatlapjához
2020/2021, 9-10. évf., iskolai forduló**

5 Gaiman, Nail (2017): Északi mitológia. Budapest, Agave Könyvek, 205 p.

A skandináv mítoszok egy dermesztő világ mítoszai, ahol nagyon hosszúak a téli éjszakák és végtelenek a nyári nappalok. Egy olyan nép mítoszai, amely nem igazán bízik az isteneiben, sőt még csak nem is kedveli, noha tiszteli és féli őket. Amennyire meg lehet állapítani, Asgard istenei német földről származnak, és először Skandináviában terjedtek el, majd eljutottak a világ vikingek által uralt részébe – Orkney-ba, Skóciába, Írországba és Anglia északi tájaira –, ahol a hódítók Thornak és Odinnak szentelt helyeket hagytak maguk után, mint ahogy rajta hagyták pecsétjüket a hét napjainak angol nevén is. Az angol Tuesday, Wednesday, Thursday és Friday skandináv istenek után kapta a nevét, mégpedig félkarú Tyr (Odin fia), Odin, Thor és Frigg, az istenek királynője után.

[...]

Nagyon sok skandináv történet nem maradt fenn, nagyon sok mindent nem tudunk. Mindössze néhány mítosz öröklődött ránk népmese, vers, próza formájában. Akkor vetették papírra őket, amikor a kereszténység már kitérte a skandináv isteneket, és néhány történet azért maradt ránk, mert felvetődött a jogos aggodalom, hogy ha ezeket nem örökítik meg, a kenningek – a mítoszokban említett eseményekre utaló szóképek – egy része egyszerűen értelmét veszíti; például hogy a Freya könnyei kifejezés költői nyelvhasználatban annyit tett: arany.

[...]

Loki: Az anyja Laufey óriásnő, aki ismert még Nál, azaz „tű” néven, mivel karcsú, szép és éles eszű volt. Loki apja állítólag a szintén óriás Farbauti, kinek neve azt jelenti, „aki veszélyes ütéseket mér”, és bizony Farbauti éppen olyan veszélyes volt, mint a neve sugallja.

[...]

A jég és a tűz találkozásánál megolvadt a jégtakaró, és az olvadékvízben megjelent az élet: egy emberalak, nagyobb a világoknál, hatalmasabb minden óriásnál, ami valaha létezett vagy létezni fog. Nem volt se férfi, se nő. Egyszerre volt mindkettő. Ez a lény volt minden óriás őse. Ymirnek nevezte magát. Nem Ymir volt az egyetlen élőlény, amelyet az olvadó jég öntött alakba: volt egy szarvatlan tehén is,

[...]

Ymir elaludt, és alvás közben szült: egy férfi és egy női óriás született Ymir bal hóna alól, egy hatfejű óriás a lábaiból. Ymir eme gyerekeitől származik minden óriás.

Buri az egyik óriást vette feleségül, és lett egy fiuk, akit Bornak neveztek el. Bor feleségül vette Bestlát, az egyik óriás lányát, és három fiuk született: Odin, Vili és Vé.

[...]

Sigyn gyönyörű volt, amikor Loki udvarolt neki, és feleségül vette, ám azóta állandóan úgy festett, mint aki rossz hírre számít. Szült Lokinak egy fiút, Narfit, majd nem sokkal később egy másikat, Válit.

Loki néha hosszú időre eltűnt, és ilyenkor Sigynről lerítt, hogy a lehető legrosszabb hírre számít, de Loki végül mindig visszatért hozzá, fesszengve és büntudatosan, de közben mintha nagyon büszke is lett volna magára.

Háromszor ment el, és háromszor tért vissza.

Amikor Loki harmadszorra tért vissza Asgardba, Odin magához kérte.

– Volt egy álmom – mondta a félszemű bölcs isten. – Vannak gyermekeid.

– Van egy fiam, Narfi. Jó fiú, de be kell vallanom, nem mindig hallgat az apjára. Meg egy másik fiam, Váli, aki engedelmes és szófogadó, csak...

– Nem rájuk gondolok – fojtotta bele a szót Odin. – Van három másik gyermeked is, Loki. Azért osontál el, hogy a napjaidat és éjszakáidat az óriások földjén töltsd Angrboda, az óriásnő társaságában. Ő három gyereket szült neked. Láttam őket a lelki szemeimmel álmomban, és a látomásomból tudom, hogy az eljövendő időkben az istenek legnagyobb ellenségei lesznek.

Loki erre nem szólt semmit. Próbált szégyenkező képet vágni, de csak elégedett kifejezésre futotta.

Odin magához hívatta a többi istent, élükön Tyrrel és Thorral, és elküldte őket óriásföldre, hogy Loki gyerekeit Asgardba hozzák.

6 Mitológiai családfa. (é.n.) In: Arckhebohn, Arcus: Skandináv mitológia. h.n., k.n., URL:
<https://skandinav-mitologia.hu/mitologiai-csaladfa/> Utolsó letöltés: 2020.12.07.

